

ERDÉLYI GAZDA

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP

A LAP AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET
TULAJDONA.
TELEFON: 158 szám.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
KOLOZSVÁR, ATTILA-UTCZA 10 SZÁM
TELEFON: 158 SZÁM.

Az E. G. E. alapító tagdíja 2000 lei, rendes tagdíja évi 200 lei, kisgazdak, gazdatisztek és gazd. alk. részére 150 lei. A tagok az Erdélyi Gazdát 150 lei pótdíj ellenében kapják.

A lapfelügyelő bizottság felügyelete mellett felelős szerkesztő és kiadó:

TÖRÖK BÁLINT

AZ E. G. E. TITKÁRA.

Előfizetési díj nem tagok részére:
Egy évre 400 lei Negyed évre 100 lei
Fél évre 200 lei Egyes szám 8 lei

Lapunk minden számának címszalagjára reáveztjük az egyesületi tagok és az előfizetők tagdíj-, illetve előfizetési díjhátrálékát. Arra kérjük tisztelt olvasóinkat, hogy a címszalagon kimutatott hátrálékot az E. G. E., illetve az Erdélyi Gazda kiadóhivatala címére, külön felszólítás bevárása nélkül beküldeni sziveskedjenek.

Az adóvallomások elkészítése és beadása.

Kapcsolatban az új adókiutésakkal, amelyek a föld- és házadó 5 éves periódusának lejártával az év végén eszközölve lesznek, a törvényhozás egy kiegészítő törvényt fogadott el, amelyet a hivatalos lap november 15-i száma közöl. E törvény szerint az 1926. december 31-én megszavazott revidálási törvény hatályon kívül helyezték, tudniillik az, amely szerint a földadók háromszorosára emeltetnek, a házadó pedig új kivetés alá kerül. Ezen törvény hatályon kívül helyezése mellett a régi egyes adóról szóló törvény lép újra életbe, amely szerint az adókiutési periódus 1927. december 31-ével lejár és ennélfogva további 5 évre újra kell az adókat megállapítani. A jelzett törvény második szakasza hivatkozik az eredeti adótörvénynek a föld és ház értékmegállapítására vonatkozó rendelkezésekre, amelyeket lapunk más helyén részletesen ismertettünk. A harmadik és negyedik szakasz a házadó kivetésére vonatkozólag megállapítja, hogy a tulajdonosok által lakott épületek, amelyeket ők a régi királyságban 1926. augusztus 15. előtt és a többi országrészekben 1924. augusztus előtt laktak, a bérérték nem haladhatja meg az 1914. évnek kilencszeresét. A házaknál, amennyiben az ujonnan megállapított bérérték a következő öt éven belüli periódus alatt változást szenvedne, időközben is megváltoztatható és pedig az adózónak erre vonatkozó nyilatkozata alapján, amelyben kimutattatik, hogy az adózási feltételek akár bérbeadás, akár üresen maradás, akár a jövedelemnek bármilyen növekedése, vagy csökkenése következtében megváltoztak. Ez esetben a változtatást a megfelelő pénzügyigazgatósági közegek végzik, akiknek határozata ellen 30 napon belül lehet felelőbívenni a rendes évi adókiutés-bizottságokhoz. Az ötödik szakasz szerint mindaddig, ameddig az új felértékelés alapján az adókiutés végrehajthatnak, illetőleg a következő év első negyedében a régi adókiutés szolgálnak a behajtás alapjául, esetleges túlfizetések később az új adókiutés alapján beszámíthatnak.

Az új adókiutésekre vonatkozólag az adóbevallás módjára nézve a pénzügyminisztérium utasítást adott ki, mely szerint a föld- és épületbirtokokra vonatkozólag az adóvallomások ideje 20 nap, amely terminus november hó 15-én kezdődik és december 5-én végződik. A bejelentésekre külön űrlapok szolgálnak, amelyek kitöltés után a jelzett határidőn belül az illetékes adóhivatalhoz benyújtandók, ahol az iktatás számát az adózó fél bizonyítékképpen megkapja. Az űrlapok a következők:

1. Kollektív deklarációk föld- és épület-

birtokok részére, ezeket a deklarációkat a községi előjáróság készíti ott, ahol a község lakosságának túlnyomó része földmives kisgazda, amely esetben úgy a föld-, mint a házbirtokokra vonatkozó bejelentéseket a községi bíróság veszi át és a kollektív deklarációba beveszi.

2. Egyéni vallomások föld- és házbirtok jövedelmére, ezeket a vallomásokot minden birtokos a birtokrészek felsorolásával a hármasszámú űrlapon készíti el. Kitöltve annak minden rovatát előírás szerint. A jövedelemre nézve azt kell bevallani, amelyet az ingatlan az adóbevallás idején hoz. Földbirtokosok, akiknek birtokai a kollektív vallomásba nem vétetnek fel, az egy község határában fekvő összes birtokairól egy vallomást készítenek.

Erdélyben úgy az egyéni, mint a kollektív deklarációkat a községi, vagy körjegyzőknek is át lehet adni, akik adókiutés kezdetekor azokat a bizottsághoz juttatják.

A bevallást maga az adózó fél készíti, kiskorúaknál a jövedelem kezelője. Amennyiben az adózó irástudatlan, vallomását szóbelileg is megteheti az adóhivatalban, vagy a község-házán. Aki nem tesz deklarációt vagy hamis adatokat vezet be, a törvény 96.ik szakasza szerint hivatalból fog megadóztatni és emellett a bizottság a jövedelem adójának egy negyedéig terjedő bírságot alkalmazhat, ha rossz-hiszeműséget állapít meg.

Az adókiutés bizottság december 10-től kezdődőleg kezdi meg működését, városokban házról-házra járva, falvakban a községi előjáróságnál. Az adózók ez alkalommal be kell mutatniuk a kivetéshez szükséges adatok igazolására szolgáló okmányokat (lakbér szerződések stb. stb.).

Az exportvásárok szabályozása.

A máramaroszigeti mezőgazdasági kamara elnökének vezetése alatt a kolozsvári állategészségügyi kerületbe tartozó megyei főállatorvosok és kamarai kiküldöttek a napokban Máramaroszigeten az állattenyésztés és állatkiutal elősegítése érdekében értekezletet tartottak, amelyen *Tinterianu* vezérfelügyelő a földmivelésügyi minisztérium kiküldöttje ismertette a minisztériumnak az exportvásárokról vonatkozó legújabb rendeletét. A rendelet röviden összefoglalva a következőket tartalmazza: A kiviteli vásárokon a rend fenntartásáról az illető város főállatorvosának vezetésével a kerületi állategészségügyi vezérfelügyelő által kirendelt állatorvosi személyzet gondoskodik. A vásárra felhajtott állatokért helypénz címen 5 leit, a mérlegelésért 1 leit kell fizetni. A vevő köteles az állatok értékének egy százalékát a vásár pénztárába befizetni. Az állatok elvámolása a vásártéren történik, ha oda bevezet a vasutvonal, különben a vasuti állomáson. A CFR köteles 24 órával előbb a vásár céljaira megfelelő számú vagonról gondoskodni. A vásárokról csak egészséges állatok hajthatók fel és pedig csak olyan községekből, amelyek 40 nap óta mentesek az illető állatfajra ragályos betegségektől. Ez a veszmentesség a származási hellyel szomszédos községekre is vonatkozik. A járási orvosok kö-

telesek az összes zárlatalatti helyeket bejelenteni. A marhaleveleken fel kell hogy legyen tüntetve, hogy az állat exportvásárra megy.

A szarvasmarhák lehetőleg vasuton szállítandók a származási helyről a kiviteli vásártérre. Vasuti összeköttetés hiányában lábbon, de csak veszmentes utakon. Sertések csakis vasuton vagy szekereken szállíthatók, ezeknek a lábbon hajtása tilos.

Az állatoknak a vásártérre való felhajtása délelőtt 7—10-ig történhetik, viszont az eladás csakis 10—12-ig. Ezeket az időpontokat csengettyűvel jelzik.

A vásár megtartása előtt ki kell függeszteni az állatvásártérre felhajtott állatok számát faj és osztályozás szerint.

Az adásvételi ügyleteket csakis a vásártéren és az erre megállapított órákban szabad kötni, viszonteladás ugyanazon a vásárnapon tilos.

A vásártérre csakis kereskedőknek, tenyésztőknek, állattulajdonosoknak, ápoló és hivatalos személyzetnek szabad bemennie.

Az összes eladott állatokat le kell mérlegelni és úgy a súlyra, mint az eladási árra vonatkozó összes adatokat be kell vezetni egy naplóba, amelynek alapján minden héten „bulletin”-t adnak ki.

Az állatok eladása élsúlyban történik minden levonás nélkül. Az egységár száz kgr., borjúk, bárányok, és sertések kgr.-ként, darab-száma, vagy páronként is eladhatók.

Az eladott állatokat füljegyekkel kell ellátni.

A vásár vezetősége köteles gondoskodni a takarmányról, amelyet az exportörök csakis a vásár vezetőségénél szerezhetnek be.

A takarmány ára a beszerzési árnál legfeljebb 10 százalékkal lehet magasabb.

Az állatok minden külön állatorvosi megfigyelés nélkül szállíthatók el a kiviteli vásártérről.

Az elvámolás a kereskedők által kiállított nyilatkozatok alapján történik, vámirodák kizárásával. A vámot lejben kell fizetni.

A határállomáson a szállítmányokat lehetőleg rövidebb ellenőrzésnek kell alávetni. Ez semmiesetre sem tarthat tovább egy félóránál. Az eljáró vámtisztviselők napidijait a pénzügyminisztérium viseli.

A marhalevelkezelők, akik a kivitel szempontjából tilalom alatt álló községekben származó állatokra olyan igazolványokat állítanak ki, mintha ezek veszmentes községekből származnának, szigorúan meg lesznek büntetve, — ugyszintén a tulajdonosok is.

A hat és tizenöt napos állatorvosi megfigyelés érvényben marad azokra az állatszallítmányokra, amelyek nem a kiviteli állatvásárokon keresztül kerülnek kivitelre. Ez alól kivételt képeznek a hizlaldák, amelyekből kivitelre kerülhetnek ilyen megfigyelés nélkül is hizott jószágok, amelyek közül az utolsó tizenöt napon belül újabb állatokat nem állítottak be.

Amint a fentiekből látszik, a rendelet sok gyakorlati könnyebbitést jelent, amelyek sok tekintetben hozzá fognak járulni, hogy az exportvásárok majd kifejlődjenek, azonban az eredmény érdekében szükségessé válik a rendelkezések legszigorubb ellenőrzése. Az export-állatvásárokat rendező városoktól, *távollakó*

gazdákra sérelmes, hogy egészséges állataikat csak vesztézárolás után exportálhatják. Az exportvásárra történő szállítás kapcsán kényes helyzetbe is kerülnek a távollakó gazdák, amennyiben a magas vasúti fuvardíjak miatt vissza nem szállíthatják állataikat s megfelelő kereslet híján értéken alól kell elvesztesgetniök azokat.

Bérszántó szakosztály a Sz. G. E.-ben.

A Szatmármegyei Gazdasági Egyesület már jó ideje aggodalommal látja, mint kerül mindig több-több mag 2—3-szori szántás helyett csak egy szántásba, az 5—6 coll mély szántás helyett csak 2—3 collos daraszolásba, sőt mennyire növekszik évről évre az egyáltalán meg sem művelt és vetetlenül, parlagon maradt holdak száma.

Ezen nemzetgazdasági csapáson segíteni óhajtván, érintkezésbe lépett a szántógép-tulajdonosokkal és a közért lelkesedni tudó kevesek anyagi jótállása mellett megalakította az egyesület bérszántó szakosztályát, mely hivatva lesz a fenti hiányokon javítani.

A bérszántás föltételei: A szántás 32 lóerős nyersolajtraktorral és Ebenhardt-Sack kével történik. A szántás ára 1600 □-öles kat. holdankint: 4" mélyen 300 lei (1 köblös: 225 lei); 6" mélységig 400 lei; 8" mélységig 600 lei. Táracsás boronálás a legnagyobb sulyu dupla táracsásboronával, mely a kötött tarlón is kb. 4" mély porhanyítást végezés különösen tarlólántás és vetőszántás helyett igen hasznos, — kat. holdankint 200 lei. Jelen egységár 5 kat. holdas és ennél nagyobb darabokra vonatkozik. Ennél kisebb parcellák díja külön megállapodás tárgyát képezi és aránylagosan valamivel drágább. A szántás díja lefizetendő a szántás kezdetekor, vagy a terület felmérésekor azonnal. Aki az egész összeget lefizetni nem tudja, a fizetendő összeg felerészére 1928. szeptember 20-ig váltó ellenében fizetési haladékot kaphat 12 százalékos késedelmi kamattal, a féldíjat azonban mindenki okvetlen és azonnal kifizetni tartozik.

Mindazon földbirtokosok, kik a következő 1928. évben ezen bérszántást igénybevenni akarják, kötelesek ezen szándékukat a központba: „Molnár Imre egyesületi titkár Satu-Mare” címre legkésőbb f. év december 10-ig írásban bejelenteni.

A bérszántó társulat minden traktorhoz cséplőgépet is visz, ha a gazdák cséplésüket ugyancsak f. év. dec. 10-ig szerződésileg biztosítják. Egy községből legalább 500 hold kalászos termés biztosítása szükséges. Cséplési díj 8 százalékos a szokásos mellékjárások. Fűtőanyag és vízfordás nem kívántatik. Ellenben a géprést a birtokosok tartoznak Szatmárra befuvarozni.

Szántunk ősszel kukorica alá.

Nem egy gazda csodálkozással fogja olvasni, hogy már ősszel akarjuk szántani tavasszal elvetendő kukoricaföldjét. Pedig a dolog úgy áll, hogyha a tengeriföldjét csak tavasszal szántjuk fel, akkor nagy kukoricatermesre még a legkedvezőbb időjárás mellett sem számíthatunk. A tengerinek nagyon sok vízre van szüksége, hogy nagy termést adhasson, amelyet csak úgy biztosíthatunk részére, ha az őszi és téli csapadékot lehetőleg veszteség nélkül raktározzuk el a talajban, amit csak az őszi mély szántással érhetünk el.

Az őszi szántással megporhanyított talajréteg úgy tartja magában a vizet, mint a szivacs, amelyből lassankint leszivárog a talaj mélyébe, ha ellenben szántatlan a talaj, jóval kevesebb vizet fog fel s annak nagyrésze széjjelfolyik, elpárolog. Egy kísérlet alkalmával, az ősszel felszántott talajban, március közepén, 100 cm. mélységig, 9890 hl. víz volt kat. hol-

Eladás havi kedvező részletre!

His Master's Voice
lemezek és gépek

Koffer és szalongépek

Legújabb slagerek

Oriási választék. -- Szállítás az egész országba. -- Az ország legnagyobb és legjobban szortirozott raktára. -- Engros és Endetail. -- Kérjen katalógust a vezérképveletől és raktártól!

ODEON-MÜVEK

BUCUREȘTI,

Calea Victoriei 79.
(vis a vis de Biserica Alba)

Fiókok: București, Bulv. Elisabeta No. 1. (Grand Hotel Boulevard alatt). — Cernaui, Str. Romana No. 11. — Cluj, Memorandului 16.

danként, a csak tavasszal szántottban ellenben csak 5880 hl., tehát 4010 hl.-rel kevesebb. Egy barna homokon a Bristol-tengeri, mely őszi szántásba lett vetve, 24 q csöves tengerit adott, ellenben a szomszédja, amely csak tavasszal szántott talajba lett vetve, 16 q, tehát 8 q-val kevesebbet.

Egyik igen száraz esztendőben az ősszel szántott 14 q, ellenben a tavasszal szántott csak 3—5 q tengerit adott. Ha azután az ősszel szántott földbe vetett tengerit nemcsak kétszer, de többször is megkapáljuk, esetleg csak lókapával, úgy a terméskülönbség még sokkalta nagyobb lesz, mert a kapálás akadályozza a víz elpárolgását. A rossz tengeritermésnek tehát csak magunk vagyunk az okai, főleg azért, mert a tavasszal elvetendő tengeri talaját nem szántjuk meg ősszel. Most kell erre gondolni, mert tavasszal már későn lesz.

Még hangsúlyoznunk kell, hogy a burgonyához hasonlóan a tengeri is olyan növényünk, amely az okszerűbb kezeléssel szemben, ha különben a helyi talaj- és éghajlati viszonyok az igényeinek megfelelnek, rendkívül hálásan viselkedik. A többtermelésre való törekvés tehát ennél a növénynél is kiadós eredményt ígér. Ez pedig annál inkább bir jelentőséggel, mivel a tengeri sikeres termelésével annak nagyobb arányu elterjedését is várhatjuk. S ezáltal nemcsak nagyobb, jól előkészített talajt nyerünk a gabonafélék részére, de jó és olcsó takarmányhoz is jutunk, ami az állatállomány szaporítását teszi lehetővé.

Tengeri termésünket úgy mennyiségileg, mint minőségileg jelentékenyen fokozhatjuk továbbá megfelelő nemesített vetőmag használatával, amelynek beszerzésére kedvező alkalmat nyújt az erdélyi gazdák számára az E. G. E. növénytermelési szakosztálya, az 1928. évi március hóban rendezendő nemesített kukorica-kiállításával, amely kiállításon a különféle igényeknek megfelelő, legújabb nemesített tengerifajták is beszerezhetők lesznek.

Ismét kapható

a Kriegner-féle REPARATOR

3992
hűlés, csúz, kö-zvény elleni szer, minden gyógyszerárban. Ara 65 L. Ahol nem kapható, oda 3 üveget 210 lei utánvétellel küld a főraktár

Farmacia FLOHR Cluj.

Hullott falevelek összegyűjtése.

Ha egy kertet megtekintünk sose mulaszuk el szemügyre venni a kert komposzt- és földtelepét! Cserepes növények természetesen anélkül nem is képzelhető el. De éppen úgy szükség van rá a konyhakertben, a melegágyak földjének előállításánál, az igényesebb növények fészkeinek feljavításánál, mint a gyümölcsösben a fiatal oltványok, dugványok, bujtások stb. ültetésénél. Most az őszi falevelhullás alkalmával gyakran bokáig járunk a zörgő levelek közt, melyet csak a szél hord össze valahol az árkok fenekére. Gyűjtsük össze a falombot, hordjuk halomra és rakjuk a komposzttelepre. Ha nagy mennyiség áll rendelkezésre, úgy a kertnek egy félreeső, mélyebb helyén ássunk sekély árkot és ebbe rakjuk össze a falombot, aztán vékony réteg földdel takarjuk be. 1—2 év múlva kitünő laza összetételű, legtisztább lombföld áll majd rendelkezésünkre. Ez a föld nem nagy táperejű, de különös bársonyos állománya, lazasága, nagy vízfelfogó képessége folytán finom magvak vetéséhez és cserepes növények kötöttebb talajának lazításához, melegágy és szabadföldi veteményes ágyak földjéhez való keverésre kiválóan alkalmas. A hullott levelet azért is szedjük össze, mert a pázsit fűvét kirohasztja. Vastag lombtakaró alatt a gyepp megpálik.

EGYLETI ÉLET

Az új adóhivatás és az agrárreform utáni birtoklási állapot.

Az új adóhivatás kapcsán az E. G. E. elnöksége az alábbi feliratot küldötte a hét folyamán a pénzügyminiszter urhoz:
Sz. 1560—1927.

Pénzügyminiszter Úr!

A földadó kiróvás kapcsán a múltban számos helyen, minthogy az agrárreform kisa-játítások folytán beállott birtokváltozások sem a földadó kataszterben, sem a telekkönyvben keresztülvive nem lettek, megtörtént, hogy a kisajátítás előtti tulajdonos terhére rovatott ki továbbra is a földadó, dacára annak, hogy a kisajátított földeket már rég nem ő használta, hanem azok, akik az agrárreform folytán azoknak birtokába léptek. Nyilvánvaló, hogy fentiekből kifolyólag a volt földtulajdonosokat súlyos igazságtalanság és anyagi kár érte.

Ezeknek megszüntetése céljából arra kérjük Miniszter Urat, hogy a jelenleg folyamatban levő új adóösszeírás eljárásával kapcsol-

latban oly körendeletet kiadni sziveskedjék, amely arra utasítja az eljáró szerveket, hogy új összeírás alapjául az agrárreform utáni birtoklási állapotokat vegyék.

Kolozsvár, 1927. november.

Kiváló tisztelettel:

Az Erdélyi Gazdasági Egylet Kolozsvár

Dr. gr. Bethlen György sk. Török Bálint sk.
e. alelnök. e. titkár.

Tagdíjnyugtázás.

Az E. G. E. titkári hivatalához a következő összegek küldettek be:

1900 lei alapító tagdíjat fizetett: dr. Szentkirályi Ákos Kolozsvár.

1926. évre 206 lei tagdíjat fizetett: Szabó Farkas Magyarbikal, ifj. Szász István Kolozsvár, F. Nyerges József Kolozsvár (100 lei), dr. Pusztay Kálmán Kolozsvár (150 lei), Berényi György Kolozsvár, Gyalui Sándor Kolozsvár (100 lei), dr. Nagy Endre Dés (100 lei), Brunner Jenő Magyaragyzsombor.

1926. évre 100 lei E. G. pótdíjat fizetett: Szabó Farkas Magyarbikal, ifj. Szász István Kolozsvár, dr. Pusztay Kálmán Kolozsvár, Berényi György Kolozsvár, Gyalui Sándor Kolozsvár (95 lei), Brunner Jenő Magyaragyzsombor.

1927. évre 200 lei tagdíjat fizetett: Szabó Farkas Magyarbikal, ifj. Szász István Kolozsvár, Berényi György Kolozsvár, Szász Ferenc Pusztakamarás, dr. Szász Ferenc Kolozsvár, Schöppner Sámuel Sövényfalva (105 lei), Márton Sándor Érkeserű, Gyalui Sándor Kolozsvár, Jákó Pál Aranyosmedgyes, Jager Endre Delta, Brunner Jenő Magyaragyzsombor.

1927. évre 150 lei tagdíjat fizetett: Váradi Árpád Kecsed, F. Nyerges József Kolozsvár, dr. Pusztay Kálmán Kolozsvár, Réthy László Kolozsvár, Dezső Miklós Nagyenyed, dr. Nagy Endre Dés.

1927. évre 150 lei E. G. pótdíjat fizetett: Váradi Árpád Kecsed, Szabó Farkas Magyarbikal, ifj. Szász István Kolozsvár, F. Nyerges József Kolozsvár, dr. Pusztay Kálmán Kolozsvár, Berényi György Kolozsvár, Szász Ferenc Pusztakamarás (80 lei), dr. Szász Ferenc Kolozsvár, Réthy László Kolozsvár (15 lei), Márton Sándor Érkeserű (25 lei), Dezső Miklós Nagyenyed (40 lei), Gyalui Sándor Kolozsvár (100 lei), Jákó Pál Aranyosmedgyes, Jager Endre Delta, Brunner Jenő Magyaragyzsombor.

1928. évre 150 lei tagdíjat fizetett: Sipos Sándor Bucov.

1928. évre 150 lei pótdíjat fizetett: Sipos Sándor Bucov.

Törvények, rendeletek.

Új rendelet a lóhere és lucernamag exportja tárgyában

Megszokhatták volna már és mégis váratlanul érkezett a kormánynak a heremagértékesítés idejének derekán kiadott újabb és az értékesítést lényegesen befolyásoló rendelete.

A M. O. nov. 6-i számában, 3161 sz. a. jelent meg a takarmányműek magvainak forgalmazásáról szóló törvény módosítása. E módosítás értelmében (25. szakasz.) a lóhere és lucerna magot csakis olomzárolt állapotban szabad az országból kivinni. Az olomzárólást bármely belföldi állami vetőmagvizsgáló állomás végezheti. A módosítás értelmében ezenkívül (26. szakasz) a rostaalj is exportálható, ennek exportálására azonban már csakis a központi, bukaresti megvizsgáló állomás adhat engedélyt!

Ez azt jelenti magyarul, hogy a heremag értékesítés ügye az egyedárusítás felé terelődik. Az regáti érdekeltség kezébe kerül és amíg a tisztítási, olomzáróási, közvetítési, szállítási stb. mizeriakon át nem bukdácsol a gazda és amíg a taxákat le nem fizeti, nem adhat el heremagot, még kevésbé exportálhat. Bukarest szabad kezet nyer a rostaalj exportálásának engedélyezésére is. Félünk, hogy a jövőben több „rostaalj” fog exportra kerülni, mint „olomzárolt heremag”.

Nem tartjuk szükségesnek a külföldi piaci érdekek védelmét, bár hirnevünk érdekében az jó volna. Elegendő volna egyelőre bőségesen a belföldi piac megfelelő ellenőrzése, mert a külföldi kereskedelem kellő hozzáértéssel megvédelmezi amugy is úgy a maga, mint a vevői érdekeit. A mi népünk még messze van attól,

hogy a magasabb érdekből hozott intézkedéseket megértse és értékelje kellőleg. Előbb ki kellene oktatni a népet és csak azután volnának hozhatók a drákói intézkedések, amelyek így csak visszaéléseket és visszafejlődést szülnek. Az intézkedés igen jól jött az idej gyenge évben az arankamentesítő géppel rendelkező vállalatoknak, mert azokat kihuzza a bajból.

Az E. G. E. elnöksége feliratilag fordult a kormányhoz ez ügyben. Rámutatott az intézkedés káros hatásaira és kérte, hogy az amugy is katasztrofálisan rossz szezon derekán hozott intézkedés határidejét tolja ki a jövő évi időnyre.

Szigorítják a külföldről jövő állatszallítmányok ellenőrzését. A pénzügyminiszterium körendeletben utasította az összes vámhivatalokat, hogy szigorúan ellenőrizzék a külföldről Romániába érkező összes állatszallítmányokat, hogy rendelkeznek-e a szükséges állategészségügyi bizonylattal, melyben igazolva van, hogy az állatok nem szenvednek ragályos betegségben. E bizonylatokat megkívánja a rendelet a tranzító-szállítmányoknál is.

Husz százalék pótdíj fizetendő a fedett vasúti kocsik használatáért. A CFR vezérigazgatósága elrendelte, hogy azoknál az áruk-nál, amelyek természetük szerint nyitott kocsikba is rakhatók, ha ezeket fedett kocsikba rakják, huszszázalék pótfuvardíjat kell fizetni. Ezt a rendelkezést már többször életbeléptették és ugyanannyiszor visszavonták. Nem a feladó ugyanis az oka annak, hogy fedett kocsit kell igénybe vennie, hanem a CFR, amely nem rendelkezik elég nyitott kocsival.

November 15-ikén léptek életbe az új állatkiviteli illetek. Az Erdélyi Gazda előbbi számában megemlékeztünk arról, hogy a pénzügyminiszter az élőállatkiviteli illeteket módosította. Ezek az illetek folyó évi november 15-ikétől kezdődőleg léptek életbe s a következők: ökrök, tehének, marhák, bikák után darabonként 800 lej, sertések után pedig darabonként 120 lej.

Vegyes közlemények

AZ ERDÉLYI GAZDÁK ZSEBNAPTÁRÁNAK 1928. évi 58. évfolyamára előjegyzéseket elfogad a kiadóhivatal. A nap-tár ára postai portóval együtt 26 lei.

A ménesek állami támogatása. Közismert tény, hogy az agrárreform következtében a kapcsolt területeken 75 ménes tisztavérű tenyészanyagát kellett piacra dobni a tulajdonosainak mérhetetlen kárára. Az állam az állattenyésztésről szóló törvény alapján a felosztás után, most kezdi meg a megmaradt egynehány ménes-törödek támogatását. Ennek rendén gr. Wass Béla mezővári tenyészete 100.000 L. és egy székelyföldi kispazda tenyészete 40.000 L. állami támogatásban részesült. A támogatásban részesített többi tenyésző

nem magyar gazda. A felosztott 75 ménes tulajdonosai mind magyarok voltak. A támogatást egyébként a magunk részéről nem bankóiban gondoljuk, hanem megfelelő legelőterületek rendelkezésre bocsájtásában és a tenyészállatok megfelelő áron való értékesítésének biztosításával.

Csikvármegye Gyergyóvidékének Gazdasági Egyesülete f. hó 13 án Gyergyószentmiklóson d. e. állatdíjazást, d. u. pedig gazdaggyűlést rendezett. A Barabássy József elnökléte alatt tartott igen népes gazdaggyűlésen ünnepi megnyitó beszédet mondott Görög Joakhim, a szimmentháli marha tenyésztéséről és a dél-előtti állatdíjazás eredményeiről előadást tartott Cristea marosvásárhelyi ker. állattenyésztési igazgató. Utána Török Bálint tartott előadást a szervezkedés jelentőségéről, Geröffy Csanád a műtrágyázásról, dr. Gaál Alajos a gyergyóvidéki tájfajta lótenyésztés megszervezéséről.

Szélvihar vonult át Erdélyben jéggel és hóval. Szombaton délben Szatmáron, Kolozsváron, Marosvásárhelyen és Gyergyóban orkányszerű szélvihar vonult végig. Szatmáron és Gyergyóban sűrű jégeső kísérte a szélvihart villámlással és dörgéssel. Gyergyóban lehullott a hó és vasárnapra erős fagy állott be. A jég nem okozott károkat, a szél sok épületet rongált. Az őszi munkák egyelőre helyenként be-fagytak.

Tilos a vak lovak használata Kolozsváron. A kolozsvári prefektúra eltiltotta a vak lovaknak Kolozsvár területén való használatát. Az intézkedés helyes volna, csak azon egyszerű oknál fogva nem az, hogy jobb lovakra nincsen pénz, másodsor pedig a vak lovakat azért is használják, mert a hibátlan lovakat az idén is az utcán, a megrakott szekerekből is kifogták, éjjel pedig az istállókból meglepetésszerűleg karhatalommal elvitték katonai célokra. Amíg a tulajdonosok jó lovak felett nem rendelkeznek, addig a kocsisokat kell jobban megrendszabályozni, hogy azok ügyeljenek jobban a karambolok elkerülésére és ne háriítsák a fel-lősséget a lovakra.

A marosvásárhelyi cukorgyár körletében befejeződtek a répa átadások. Hatfaludy Istvánnak, az E. G. E. Cukorrépatermelői Szakosztálya által megbízott főellenőrnek jelentése szerint f. hó 14-én a répaátadások befejezést nyertek. A jelentésből örömmel állapíthatjuk meg, hogy a folyó évben kevesebb nézeteltérés volt a termelők és a gyár között. A gyár vezetősége több megértést tanusított a termelőkkel szemben. Levonások voltak természetesen az idén is, de amennyiben azok indokolatlanok voltak, vagy a kezelőszemélyzet túl buzgóságából származtak, a szövetségi ellenőrök felszólalására jóváírtak. Egyszóval az átadás jobb és simább lefolyású volt, mint a megelőző években. A marosvásárhelyi cukorgyár 62 átvevő állomásán 10,679 83 mázsa répát vett át. Ebből a mennyiségből 29 állomásán 5,730.95 mázsát elvermeltetett. Földért,

rossz fejezésért cca 0'035 százalék levonás volt az átadott mennyiségből.

Exportvágóhid Sofronyán. A Frigex R.-T. 10 millió lej alaptőkével új exportvágóhidat és tranzitállomást állít fel Sofronyán. Az érdekeltség cége Frigex R.-T. Az új exportvágóhidat a drezdai mintára a legmodernebbül szerelik fel és 200 darab szarvasmarha és 400 sertés befogadására rendezik be. Az exportvágóhid és tranzittelep ez év december 1-én megkezdte működését. Egyik előnye a Frigexnek, hogy a kétes szállítmányokat nem kell visszairányítani, mert a vágóhid átveszi és díjmentesen levágatja az állatokat és mint must exportálja és 40 óra alatt hűtőkocsikban Bécsbe juttatja a küldeményeket.

A székelyföld és a mőcvidék erdészeti ügye. Lapunk múlt számában közöltük, hogy a mőcvidék érdekében külön erdőgazdáltságot szervezett a kormány több körleti felügyelőséggel. Mint értesülünk, új vasuti vonalakat is építenek a mőcvidéki erdőségekre. Ezzel szemben Székelyföld népe ott áll a kitermelt rengetegek közepében kenyér nélkül, őriásiadóterhekkel. Felújításra kellő gondot nem fordít az állam és a távolabbi erdők ma is megközelíthetetlenek. A mőcvidék telkesítéséről is gondoskodik a kormány, míg a székelyföld gyenge termőtalaja vizmosásai fokozott mértékben reá vannak utalva a segítségre és mégis magukra hagyatottan kell küzdeniök az étellel. A bajokon itt csak szervezkedéssel segíthetünk, ezért össze kell fognunk, hogy egyesült erővel megalakítsuk gazdaköreinket, amelyek útján százazrek nevében követelhetjük jogainkat.

Az exportvásári joggal bíró városokra a miniszteri rendelkezések súlyos terheket rónak, így kötelesek a vásár céljaira területeket, fedett csarnokokat, istállókat, mérleget stb. adni s a vásárok rendjét általában biztosítani. A vásárokat a rendelet szerint már november 1-étől kezdve kellett volna megtartani, azonban a legtöbb helyen nem lehetett az előfeltételekről gondoskodni, ezek teljesítése nagy beruházásokra kötelezi a városokat. Így Aradon nem tartották meg a vásárt s még kérdéses, hogy mikor tud a város gondoskodni a vásár megtervezéséről.

„Agraria“ néven, Aradon, vetőmag, olaj és mezőgazdasági cikkek forgalmazására egy új üzlet nyílt meg, amelynek tulajdonosai Révész Béla, a „Mezőgazdák“ Rt. volt üzletvezetője és Schuller János, volt kisjenői főhercegi uradalmi főintéző. Az új cég a mezőgazdasági szükségleti cikkekkel elsőrendű minőségben és szolid árakban áll a gazdaközönség szolgálatára.

A székelyföldi lótenyésztés felkarolása. A nov. 13-i gyergyószentmiklósi gazdánapon dr. Gaál Alajos egy igen értékes indítványt terjesztett elő, amelyet egyhangulag el is fogadtak. A híres székely lovak ma már kispusztulóban vannak, ami a gyergyói állatdíjazás alkalmával is szembeötlően volt tapasztalható, noha a székely földmivesnek a hegyek között a fuvarozás az erdővágások kapcsán igen jelentős kereseti forrása. Oda nehéz, hidegvérű lovak nem valók. Ott kemény patájú, edzett, könnyű, de izmos, jó csontú lovakra van szükség. A gyergyóvidéki Gazdasági Egyesület egy lótenyésztési értekezlet kapcsán közelebről meg fogja jelölni a lótenyésztés irányát és megfelelő ménekről való gondoskodással buzdítja ez irányban hézagpótló akcióját.

Változás a székely földmives gazdasági örökösödési politikájában. Az imperium átvétele óta a székely erdőségeken olyan rohamosan folyt a kitermelés, hogy a 10—14 gateres fűrésztelepek 2—6 gateren folytatják már csak üzemüket, sőt több be is szüntette már egészen üzemét. Míg a kitermelés tartott a fuvarozásból napi 5—600 lei keresete volt a földmiveseknek. A konjunktúrális időben jóléthez szokott nép nagyon szomorú napok elé néz. Már is sok a munkanélküli. A növénytermelés a klimatikus viszonyok miatt szük kere-

tek között mozoghat, ezért az intenzív állattenyésztésre kell áttérni, amelyre a Székelyföld predestinálva van kitűnő legelőivel. Sajnos azonban, hogy a földreform kapcsán a székely községeket nagyon megnyomorították, mert a legjobb legelőket a román községeknek adták oda. Ezért a jövőben igen nagy súlyt kell fektetni a Székelyföldön a megmaradt legelők feljavítására. De a változott viszonyok következtében a földmivesek örökösödési politikáján is változtatni kell espedig aként, hogy a jövőben a szerény megélhetést nyújtó 10—20 holdas birtokok ne osztassanak fel az örökösök között, hanem azokat egy gyermek örökölje, a többiek a nevelésükben kapják ki az örökségüket aként, hogy ipari, kereskedelmi stb. szabad kereseti pályára neveltesse. A 2—5 holdas parcella birtokok u. i. nem nyújtanak kellő biztosítékot a mai óriási közterhek mellett egy család eltartására. E körülmény nagyon megszivleendő és kívánatos volna, hogy e kérdés időszzerűsége folytán úgy a gazdaköri, mint szövetkezeti és magyar párti gyűléseken ismételt is tárgysorozatba vétessék, hogy a nép körében pro és kontra megbeszélés tárgyát képezze.

Gyakorlati Gazdalexikon. Még a leg-tökéletesebben felkészült gazdának is szüksége van a mezőgazdasági termelés minél nagyobb sikere érdekében egy olyan kézikönyvre, amely a pillanatnyilag tisztázásra szoruló szakkérdésben röviden — hosszú munkák áttanulmányozása nélkül — világosan megadja a feleletet. A gyakorlati gazdának ahhoz nincs ideje, hogy minden kérdésnek a tisztázására terjedelmes tanulmányokat olvasson végig s ma Erdélyben ezek a szakkönyvek nem mindig állnak rendelkezésre. Még inkább szüksége van egy ilyen segédkönyvre annak a gazdának, kinek a megfelelő elméleti képzettség megszerzése nem állott módjában s éppen erdélyi magyar gazdáiaink azok, kiknek e lehetőség mind e napig nem biztosított. Éppen ezért az erdélyi magyar gazdaközönség előtt is nemcsak nagyfontosságú, hanem egyszersmind elvülhetetlen szolgálatot tett Mille Géza, a győri (Magyarország) mezőgazdasági kamara titkára egy magyar nyelvű Gyakorlati Gazdalexikon megszerkesztésével, melyet 102 kiváló magyar gyakorlati gazdának közreműködésével állított össze. A lexikon egyesületünk tagjai részére kedvezményes áron 1500 leiert egyesületünk útján megrendelhető. Beszerezhető azonban részletfizetésre is 2000 leiert.

PIAC.

A gabonapiac a buzában és tengeriben jelentkezik élénkebb kereslet. Árak méter-mázsánként feladóállomáson: buza Erdélyben 730—740, Bánátban 710—715, rozs 600—630 lej; takarmányárpa 550—560, sörárpa 600—610 lej; új tengeri vagonkételekben kikötőkben 460—470 lej, régi tengeri belföldön 570—600 lej; zab 500—510 lej.

Élőállatok: Exportkör 20—23 lej; sertés 30—33 lej kg.-ként; igás ökör 7—12,000 lej; igás ló 4—10,000 lej, luxus ló 14—20,000 lej drb.-ként. Az árirányzat szilárduló. Az exportvásárok azonban még nem hozták meg a várt eredményt.

A heremag- és lucernapiac az előbbi erős kereslet után némi lanyhulás észlelhető, ami főképpen az ólomzáróási rendeltre vezethető vissza. Lóhereárak: nagyaránkamtea primaáru 50 lej, rostált jó áru 46—47 lej, esőverte, gyenge 40 lejtől feljebb kg.-ként. Lucerna 45—50 lej.

APRÓHIRDETÉSEK.

APRÓHIRDETÉSEK ÁRA: szavanként 4 lei vastag betűkkel szedett szavak kétszeres áron számíttatnak. Legkisebb apróhirdetés díja 40 lei.

Állást keres 8 gimnáziumot végzett, szorgalmas, megbízható, ügyes fiatalember. Cim a kiadóhivatalban. Ismét keres január elsején való belépéssel dr. Szent-Iványi Gábor gazdasága Sántilvan pu. Ozun, jud. Treiscaune. 102.

Cséplőgarnitúra k.

A legújabb gyártmány, hosszú rázó-szerkezettel, duplasoros golyóscsap-ágyakkal, acélrámával, benzín petroleum-motorral, gőzgéppel párosítva

Malmigépek Ganz hengerszékek, szik-szíták, kombinált kopiató- és tisztítógépek, daratisztítók stb.

malomátalakítások, Dieselmotorok kompressoros és kompresszor nélküli kivitelben.

Cormick-International

petroleum traktor 3 vasu ekével.

Hosszu Isjáratu fizetési feltételek. Gyári árak.

Román Gazdasági Gépkereskedelmi Rt.

Az Első Magyar Gazdasági Gépgyár R.-T. Budapest romániai képviselete.

Cluj—Kolozsvár, Str. Regina Maria 45.

Telefon: 151. Távirat: Locomobil.

3997

Gyümölcsfa és szőlőoltványok

legutányosabban beszerezhető

„TRANSYLVANIA“

Faiskola és Szőlőoltványtelep, Aiud, Jndetul Alba

Árjegyzék kívánatra ingyen. 3977

Ingyen

küldöm **szőlőoltvány** árjegyzékemet mely az egész országban a legolcsóbb árakat és minden szőlőbirtokosra nézve megfizethetetlen tanácsokat tartalmaz. A saját é dekében ne vegyen addig oltványt, vagy bármilyen fajta vesszőt, míg át nem olvassa szőlészeti utmutatómat.

Cim: J. SZÜCS szőlőtelep 23.

DIOSIG, Jud. Bihor. 95

Viszontal adók magas jutalék mellett kerestefnek.

Gyümölcsfákat,

bogyógyümölcsfákat, díszfákat, díszcserejket, oltott rózsákat, díszenyőket, gyümölcsfa-alanyokat,

szőlőoltványokat

és alanyvesszőket ajánlanak ismert elsőrendű minőségben.

AMBROSI, FISCHER & Co.

Faiskolák és szőlő oltványtelepek R.-T. Aiud—Nagyenyed. Árjegyzék díjtalan.

„AMBROSI“

szőlőoltványtelep

MEDIAŞ-MEDGYES

1898 óta szállít elsőrangú szőlőoltványokat és amerikai alanyvesszőket.

Árjegyzék ingyen.

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank Részvtárs. Cluj—Kolozsvár, Piata Unirei (volt Mátyás király tér) 7. sz.

Fiókjai: Dés, Dicsőszentmárton, Gyulafehérvár és Marosvásárhelyen. — Saját tőkéi 77 millió lej. Affiliált intézetei: Torda-aranyosvármegyei Takarékpénztár Rt. Tordán, Alsófehérvármegyei Gazdasági Bank és Takarékpénztár Rt. Nagyenyed, Udvarhelymegyei Takarékpénztár Rt. Székelyudvarhelyen és Székelykeresztúron, Szászvármegyei Takarékpénztár Rt. Szászrégenben és Népbank Rt. Bánffyújnyadon. Minden bankügyletet a legelőnyösebben végezz. — Engedélyezett devizahely. — Áruaktaral a vasu mellett. 3505

